

TWENTSE POST

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. J.W.M. GIGENGACK

NR. 11 NOV. 1971 10^E JRG.

◆

de molens van Fleringen

◆

Redactie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 5¹ Hengelo (O.) Tel. 17987
Amsterdam-Rotterdam Bank, Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 3.50 per half jaar
Losse nummers 75 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

PIET VERBERNE

KRONIEK VAN DORP EN STAD

FLERINGEN — In de voormalige 'boermarkte *Fleringen*' treft men thans nog twee molens aan, teweten een water- en een windmolen. Beide maalinrichtingen zijn reeds meer dan een halve eeuw buiten gebruik. Toch vervullen zij in deze tijd nog wel degelijk een functie. Zij zijn monumenten van cultuur en geschiedenis en hebben een onvervangbare landschappelijke waarde.

DE WATERMOLEN VAN FLERINGEN

Uit het 'breuckregister' van 1638-1647, berustend op het Huisarchief van Twickel te Delden, blijkt, dat in 1642 „*die waetermole soo koorn als oliemoole van Jonker Grubbe toe Vlaerdingen bij sijn Huijs (is) afgebrant (blijkbaar in brand gestoken) tusschen 7 en 8 Juni*”, aldus mr. G. J. ter Kuile Sr. in 'Twentsche Eigenheimers' [blz. 310].

Dezelfde streekhistoricus meldt in zijn boek over 'de Twentsche Watermolens' [1922, blz. 56]:

„De molen van de havezate 'Herinckhave' op de FLERINGER MOLENBEEK was een leengoed van de Provincie. In de oude stukken kon ik over dezen alléén vinden eene resolutie van Ridd. en Steden van 16 Maart 1643, waarbij op verzoek van Jonker Goossen Grubbe tot Herinckhave om in plaats van zijn afgebrande watermeule een windmeule te mogen zetten, besloten wordt dit aan Gedep. Staten tot onderzoek over te laten en zo er geen bezwaren zijn 't zelve te acorderen. Het nog heden bestaande molengebouwtje had vroeger een onderslagrad en was een korenmolen. Op 't eind der 19de eeuw werd er nog slechts gemalen bij langdurige windstilte als de pachter van den windmolen te Fleringen verlegen zat. Hij diende niet alleen voor Herinckhave maar ook voor de boeren van den omtrek. In 1865 werd hij voor 't laatst gebruikt en geraakte toen in verval, doordat de beek geen voldoende water aanvoerde om den watermolen met voordeel te exploiteren. De watermolen moet bij den bouw van het tegenwoordige heerenhuis in 1742 verbouwd zijn; ter plaatse ongeveer waar nu het heerenhuis staat, bevond zich een molenkolk of reservoir om het noodige water op te stuwen. De omgeving van dezen molen, die thans nog als een schuur (maar wél onderhouden) dienst doet, zoo als deze grenst onmiddellijk aan de kasteelgracht, aan diepen molenkolk en eeuwenheugende boomen, is werkelijk zéér aantrekkelijk,” aldus Ter Kuile.

De voorpagina van dit nummer toont *de Fleringer watermolen*, door onze tekenaar in beeld gebracht aan de hand van een 19de eeuwse schets van ds. J. Craandijk (1834-1912). Het molenrad, dat destijds een middellijn had van 4,5 el-meter met

een schoepenbreedte van 0,9 el-meter, is thans niet meer aanwezig. De wanden van het molenhuisje, die in de dagen van Craandijk kennelijk nog van hout waren, bestaan thans uit rode baksteen. Voorts toont onze voorplaat nog een stuk van het oudste en thans uitgebrande gedeelte van 'Huis Herinckhave'.

Overigens deed in de vorige eeuw 'het snelvlietend beekje' ook elders in de omgeving van Fleringen 'het molenrad gaan'. In het jaar 1846 noteert de kroniekschrijver H. Boom [Mijne Reisportefeuille', blz. 65]: „In de buurtschappen Mander en Fleringen zijn 4 waterpapiermolens, die hun water uit de Manderbergen ontvangen, en waardoor het zo nuttig bevoeiingstelsel op de lage landen van Mander en Vasse wordt toegepast. De ligging dezer papiermolens is zeer bekoorlijk en zwaar geboomte, heerlijke bouwlanden en vergezigten, vergoeden eene wandeling derwaarts in de ruimste mate. Ook vindt men bij één dier molens een in 1843 opgerigte chichorei-molen, alsmede te Albergen een dito paardemolen, wiens fabriikaat zeer gezocht is, en den roem van (de gemeente) Tubbergen bij de Twentsche koffij-drinksters ophoudt. De waterkorenmolens te Geesteren, Fleringen en Vasse zijn mede zeer aangenaam gelegen en hebben menige schildersportefeuille met fraaije teekeningen verrijkt.”

DE FLERINGER WINDMOLEN

Het bouwjaar van de Fleringer windmolen is niet bekend. Vermoedelijk dateert hij uit het midden van de 17e eeuw, gezien bovenvermeld verzoek van Jonker Goossen Grubbe aan het provinciaal bestuur, een 'windmeule' te mogen oprichten in de boermarkte 'Vlaerdingen'.

Blijkens gegevens van de Gemeente Tubbergen is de windmolen van Fleringen in 1846 afgebrand, waarna in 1849 de nieuwbouw gereed kwam.

In 1917 droegen de erven Von Bönninghausen de Fleringer windmolen over aan Molenaar Hendrikus Frielink. Diens nog levende zoon Johan Gerrit Frielink, exploitant van een nabij de windmolen gelegen graanmalerij, heeft zijn vader destijds nog in diens beroep bijgestaan.

Twintig jaar is de windmolen in het bezit geweest van de fam. Frielink, toen de maalinrichting anno 1937 werd overgedragen aan de fam. Ten Bos te Almelo.

[In 1859 was door de heer J. H. ten Bos in Tubbergen een bescheiden wolverij opgericht. De garens werden geleverd door de boeren uit de omtrek. In 1879 werd dit bedrijf verplaatst naar Almelo, waar de onderneming een grote vlucht nam. Na de 2de wereldoorlog (omstreeks 1953) liepen de resultaten sterk terug, hetgeen tenslotte uitliep op faillissement en liquidatie.] ↵

DE MARKE VLEDERINGE (III)

Behalve de plicht tot het verrichten van 'lands- en herendiensten' (zoals het onderhoud van wegen, watergangen en bruggen; zie hieronder) moesten de boeren in het Drostambt Twente — zonder enige vergoeding meermalen hand- en spandiensten verlenen in particuliere aangelegenheden van de drost. Zo had Drost Charles Bentinck in 1752 een 500-tal boeren gelast om in de morgen van 15 december met spaden, houwelen en kruiwagens 'op de hooge boekholt in 't gericht van Enschede' bijeen te komen, waar hun het graven van een 'visscherij' werd opgedragen. In augustus 1753 (notabene in de oogstmaand) vorderde hij de benodigde mankracht voor het timmeren van een jachthuis in het Lonneker Veld, tengerieve van zichzelf en z'n vrienden. Dank zij hun voorvechter Johan Derk van der Capellen tot den Pol zagen de boeren zich op 1 nov. 1782 definitief van deze gehate Drostendiensten bevrijd; [L.A. Stroink: 'Stad en Land v. Tw. p.353]. Ruim 'n kwarteeuw later — bij besluit van 24 febr. 1809 — maakte de Koning van Holland een einde aan de Horigheid.

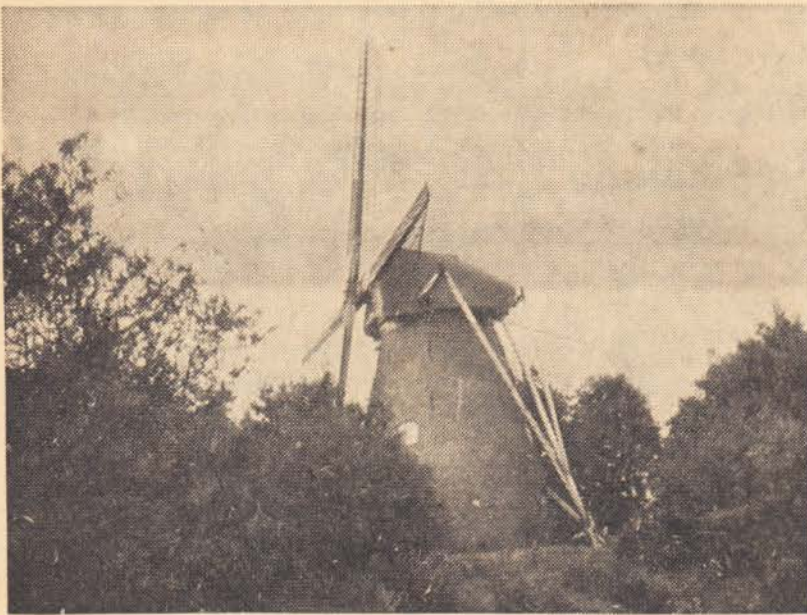
Fleringen maakte tot 1811 justitioneel deel uit van het landgericht (scholtambt) Ootmarsum, dat behalve stad en wigbolt van die naam ook het gebied van de huidige burgerlijke gemeenten Denekamp en Tubbergen omvatte. In genoemd jaar werd Fleringen ingedeeld bij de gemeente Tubbergen.

Het individueel bouwland van *de marke Vlederinge* bestond destijds uit 225 bunder, het hooi- en weiland uit 150 bunder. De gemeenschappelijke heidegronden besloegen 467 bunder, dus 92 bunder meer dan het gezamenlijke privé-bezit, welk laatste over vijftig haardsteden was verdeeld, grotendeels toebehorende aan de Hof ('Herinckhave').

De verhouding kultuur- en woeste gronden was van dien aard, dat er geen heide genoeg was voor eigen schapen, zodat deze in de marken Albergen, Tubbergen en Reutum dienden geweid te worden. Ook voor turf moest men — bij gebrek aan veengrond — een beroep doen op naburige marken.

Dit alles werkte vertragend op de verdeling van de gemeenschappelijke gronden, die sedert 1810 werd aanbevolen. Bij verdeling namelijk zouden de elders genoten faciliteiten worden ingetrokken.

Vroeger trokken over de weg van Almelo via Ootmarsum naar Nordhorn de Hollandse postwagens met bestemming Bremen. Het onderhoud van deze weg, die door *de marke Vlederinge* liep, alsmede van de overige voorname wegen (de zgn. 'Helwegen') was in 8 groepen verdeeld onder de bewoners van de boerenerven. Het ruimen van sneeuw op de weg door de es moest door allen worden gedaan terwijl men eveneens gezamenlijk moest bijdragen in de onderhoudskosten van bruggen en vonders; [geg. Griffie Zwolle en Gem. Tubbergen].

..de Fleringer Windmolen..

In 1955 droeg de fam. Ten Bos de Fleringer windmolen — voor het symbolische bedrag van één gulden — in goed onderhouden staat over aan de Gemeente Tubbergen. Daarmee kwam dit fraaie monument in de verantwoordelijke handen van de gemeentelijke overheid, om welke reden de Molenstichting vriendelijk heeft bedankt voor een overname van de Fleringer windmolen.

Molenaar Joh. G. Frielink zette zijn beroep voort in een naast de windmolen ingerichte graanmalerij, waarin thans nog een ouderwetse maalstoel staat compleet met een koppel maalstenen. Genoemde molenaar vertelt ons, dat deze maalstoel (van rond de laatste eeuwwisseling) aanvankelijk heeft gestaan bij zijn oom Bernard Frielink te Tubbergen, die zich destijds bediende van een zuiggasmoter en daarmee tevens Dorp Tubbergen van electriciteit voorzag.

Als filiaalhouder van de V.T.L. (Verenigde Twentse Landbouwcoöperatie) heeft de heer Joh. Frielink zijn bedrijf kunnen handhaven; (bij het V.T.L. -filiaal te Manderveen, waar de heer Kusters de zaken voert, is ook nog een ouderwetse maalstoel te zien).

„Ik maal hier nog alle bloedworsten-meel voor de verre omgeving, vooral in de slachtmaand; (nov.). De rogge die op stenen wordt gemalen, is mooier gebroken. Op andere wijze gemalen, wordt zij te zeer platgeslagen,” aldus molenaar Frielink.

Boerenleenbank

Albergen en Fleringen

voor al Uw bankzaken

almelo

CHEMISCH REINIGEN

In één dag klaar

Beter · Vlugger · Goedkoper

Tempo Rohofstraat 2
Telef. 14354
(FILIAAL: Wed. Veldhuis, Ootm.str. 276)

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

**Alle boeken over
TWENTE
Scholten's boekhandel**

GROTESTRAAT 116 - ALMELO

In vroger dage daansen de leu op de dell' 'n veertoer. Weer völ later 'n zeuensproonk. Rechtervoort foxtrot, wals en cha cha cha in niejmoode daansscholen:

Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 — Tel. 4880

wij zijn gespecialiseerd in alle voorkomende drukwerken zoals

- familiedrukwerk
- periodieken
- blocs enz.

DRUKKERIJ

landhuis

Exclusieve Herenkleding

Oostvogel

Sinds
1795

CITY-PROMENADE 63 — ALMELO

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 — ALMELO

- VEEVOEDER
- KUNSTMEST EN
- LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN

in de beste kwaliteiten !!!

Door grote omzet **A.B.T.B.**
lage prijzen bij: **ALMELO**

Olympia

Tel- en Schrijfmachines
G. H. v. d. VEEN
Grotestr. 104 Tel. 1.666

drogisterij — parfumerie
PRÜMERS

Bornsestraat 72 — Tel. 5650

Het huis voor geschenken

**Bondsspaarbank
Nutsspaarbank**

voor al uw BANKZAKEN

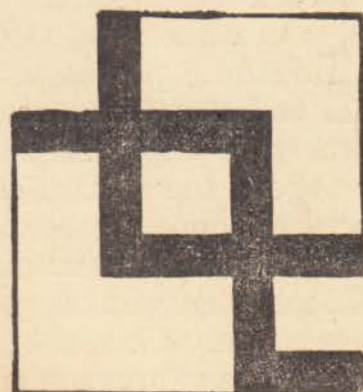
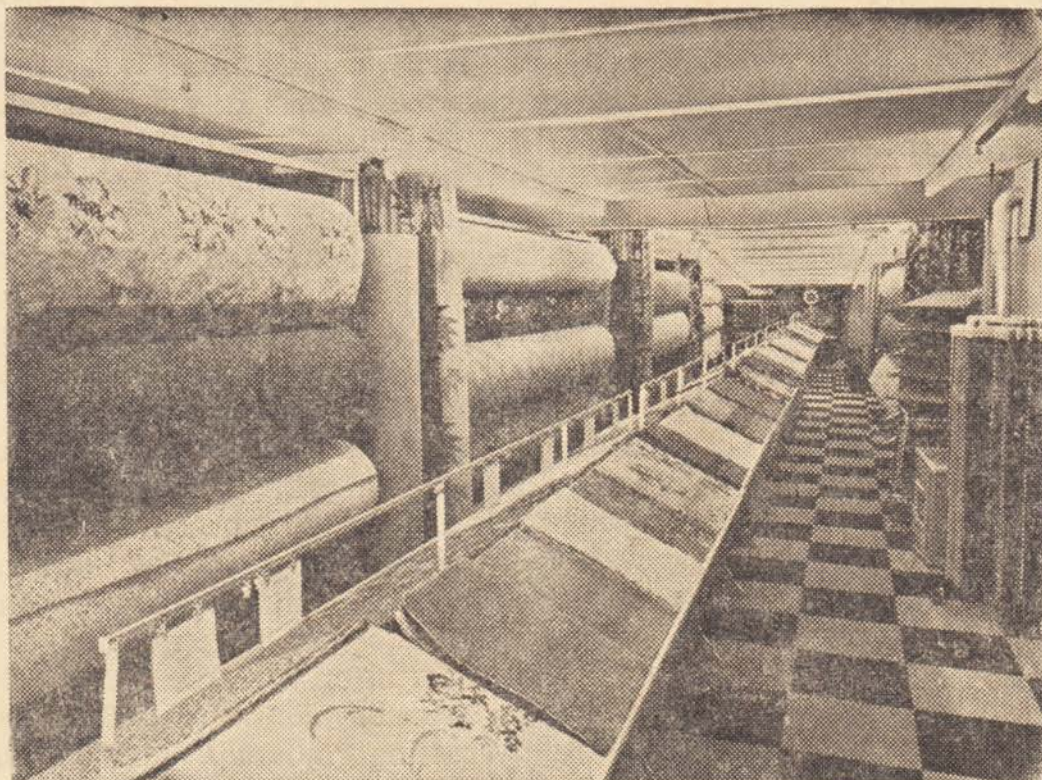
◆
Kantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Borne

Elke gemotoriseerde weg-gebruiker tankt bij voorkeur vloeibare brandstof bij:

„Total-Bornerbroek”

omdat hij dan

- ▶ zuinig en voordelig rijdt
- ▶ met soepel lopende motor
- ▶ die het volle vermogen behoudt

**Toon a/d Tuinstraat
tapijtspecialist en
woninginrichter**

Tel. 05490-13880; voldoende parkeerruimte
De gehele dag koffie

„DE GROTE VERKOOP VAN FLERINGEN”

De openbare verkoop in 1916, waarbij de omvangrijke nalatenschap van JHR. LUDOVICUS VON BÖNNINGHAUSEN onder de hamer kwam, leeft in de herinnering van de oudsten uit de buurtschap nog voort als „de grote verkoop van Fleringen”.

De heer G. H. H. Morshuis (37), caféhouder te Albergen, bewaart nog een lijvige catalogus, waarin de toenmalige landadellijke bezittingen van Fleringen overzichtelijk staan geïnventariseerd.

„Openbare Verkoop van De Havezathe Herinckhave en 35 Boerenhofsteden met Landerijen, Heide en Bosschen, gelegen onder de gemeenten Tubbergen en Weerselo, te zamen groot 600 HA [zie voetnoot 1]; bij inzet op Woensdag 20 Sept. 1916, bij toeslag op Dinsdag 3 Oct. en Woensdag 4 Oct. d.a.v. in de Sociëteit 'Tot Nut en Vermaak' telkens te beginnen des voormiddags 10 uur, ten overstaan van de Notarissen H. W. Vollenhoven van Daalen te Almelo en H. van Opstall te Enschede.”

De 'Omschrijving der Perceelen' vangt aan met „Het huis 'Herinckhave', bestaande uit landhuis met stallen, koetshuis en bijgebouwen, bouwland, kwekerij, oprijlaan, water en erf.”

Ten behoeve van de registratie der boerderijnamen, waarvan de optekening nuttig kan zijn voor diverse studies, volgen hier de 'Boerenhofsteden', die bij de verkoop betrokken waren.

Het erf 'Nijkamp' (a/d kunstweg Fler.-Tubb.) in huur bij [G. Feldman voor f 92.— per jaar.

„ 'Kotte', in huur bij J. Kotte voor f 300.— per jaar.

„ 'Oude Kotte', i/h. bij G.J.Oude Kotte; f 112.— p.j.

„ 'Essenhuis', i/h. bij G. Koopman voor f 119.80 p.j.

„ 'Tooms', i/h. bij Gerhs. Geuke voor f 118.— p.j.

„ 'Scheper', i/h. bij J. Oerbekke voor f 123.— p.j.

„ 'Mensink', in huur bij H. Bekhuis voor f 250.— p.j.

„ 'Hemmer', in huur bij Meen voor f 137.— per jaar.

„ 'Jeurnink', i/h. bij A. Scheepers voor f 274.— p.j.

„ 'Frielink', i/h. bij J. H. Frielink voor f 309.— p.j.

„ 'Blokhof' te Albergen, i/h. bij Johannes Damhuis [voor f 270.— p.j.

„ 'Haarhuis', in huur bij G. Haarhuis voor f 70.— p.j.

„ 'Lenferink', i/h. bij H. Lenferink voor f 320.— p.j.

„ 'Lansink', i/h. bij Berns. Wissink voor f 300.— p.j.

„ 'Oude Lansink', i/h. bij B. J. Meen voor f 107.50 p.j.

„ 'Oude Pleijhuis', in huur bij Wed. Oude Avenhuis [voor f 65.— p.j.

„ 'Pleijhuis', in huur bij J. Dolders voor f 300.— p.j.

„ 'Bosman', in huur bij G. Heithuis voor f 190.— p.j.

„ 'Pleijkamp' (Stam), i/h. bij G. Hulshof; f 150.— p.j.

„ 'Oude Lenferink' (a.d. grintweg Tubb.-Weerselo) in huur met andere percelen bij de Wed. Joh. Oude Lenferink-ter Haar, Berns Wissink en H. Lenferink [voor 328.— p.j.

„ 'Asbroek' in de Fleringermeden, i/h. bij J. H. ter Haar voor f 145.— p.j.

„ 'Oude Mensink', i/h. bij J. A. v. d. Koelen; f 121.20 j.

„ 'Tooms', (zuidelijk v/d grintweg Alm.-Ootm.) i/h [J. Geuke voor f 70.— p.j.

„ 'Bekhuis', in huur bij J. Kuipers voor f 130.— p.j.

„ 'Patershuis', i/h. bij Albs. Hofhuis e.a.; f 90.— p.j.

„ 'Tijger', in huur bij J. Lenferink voor f 85.— p.j.

„ 'Beernink', in huur bij Gr. Meyer voor f 110.— p.j.

„ 'Manshuis', i/h. bij B. Kuipers voor f 115.— p.j.

„ 'Stroothuis', i/h. bij B. Letteboer voor f 113.— p.j.

„ 'Oude Nijhuis' (nabij grintweg van Tubberg. naar Weerselo) i/h. bij H. Kemna e.a. voor f 28.— p.j.

„ 'Nijhuis' (id.) i/h. bij H. J. Booiijk voor 251.— p.j.

„ 'Oude Rengerink' (id.) i/h. bij J. Stopel; f 64.10 p.j.

„ 'Wigbeld' (te Vasse) i/h. bij G. J. Mastenbroek [voor f 72.60 p.j.

„ 'Lesger' (te Langeveen) in huur bij J. Lesger of [Lesscher voor f 52.50 p.j.

Ook het registreren van veldnamen kan diverse onderzoekers (we denken aan beoefenaars der naamkunde) ten dienste staan, om welke reden we een aantal stukken gronds niet onvermeld willen laten.

Weiland in den Dorpsmatenhoek / Heide en dennen in den Veldhoek / Bouwland in den Dorps- en Zuid-Esch / Bouwland 'Het Blik' / Hooiland 'De Grootte Maat' in den Demmershoek / Hooi- en Weiland in de 'Broekslager Maten' / Heide 'in den Kloosterhoek' / Bouwland 'in den Stam- en Kloosterhoek' te Albergen / Heide en Weiland 'in de Frontrotskampen' / Dennen 'De Reutummer Dennenkamp' (grintweg naar Ootm. te Reutum) / Bouwland 'in den Esch' en 'in den Fleringer Esch' / Weiland en hakhout 'De Venematen' te Reutum / Weiland 'De Hagen' / 'De Ossenweiden' aan de grintweg Fler.-Weerselo / Weiland bij 'de Scheuten' aan het Kanaal / Hooi- en Weiland 'de Luchterd' en 'Remmertspad' aan de Looleiding / Heide 'Het Berkeldsveld' / Broek- en Veengrond achter 'den Bosch' te Manderveen / Veengrond 'de Staart' in het 'Zuidelijk Drieschigterveld' te Manderveen bij de School / De onverdeelde helft in hooiland 'Het Rietgoor' aan de Broekzijde te Alb. / Hei in 'den Weemselerhoek' en 'Het Grootte Veld'.

Voorts lezen we: 'Bouwland in den Fleringer Esch, de Brugkamp, wordt verkocht met uitzondering van een Noordelijk gedeelte dat valt in een strook van 20 M. getrokken uit het hart van den „Kroezenboom”.'

Wanneer we thans, ruim een halve eeuw later, kennis nemen van de 'Omschrijving der Perceelen', dan kunnen we ons levendig voorstellen, dat deze verkoop voor de toenmalige platteland-bewoners van Fleringen en wijde omgeving een sensationele, onvergetelijke gebeurtenis is geweest.

De leus 'boerenland in boerenhand' was voor velen werkelijkheid geworden.

De vrijmaking van de boeren voltrok zich eerst, toen het einde in zicht was van de op het boerenbestaan gegronde cultuurvorm.

De technocratie had haar intrede gedaan.

Het was de ontwikkeling van de geld-economie, die de overheersende positie van de grootgrondbezitters teniet deed.

Het feit, dat de ontwikkelingen in de agrarische sector zich thans bewegen in de richting van het grootgrondbedrijf, staat geheel los van de structuur, die ten grondslag lag aan het middeleeuwse grootgrondbezit met zijn leenstelsel en horigheidsverhoudingen.

1) In ons vorige nummer werd abusievelijk vermeld: 900 HA.

oldenzaal

GESCHENKBON

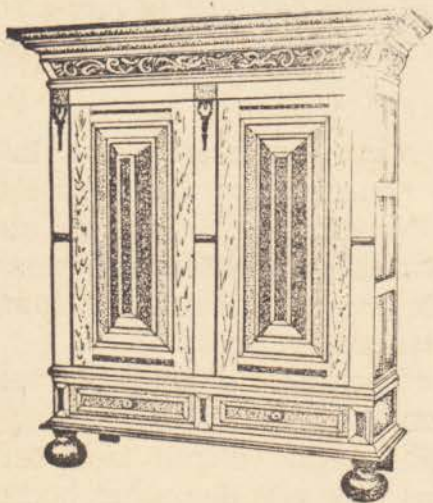

G. Morselt p.

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbond.

Blij met een geschenkbond
G. Morselt

Voor
een deskundig uitgewerkte
C.V.-installatie
E. HEIDEMANN & Zn
Boterstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349
OLDENZAAL

Door de eeuwen heen een meubelstuk, dat sfeer geeft in elk interieur. Permanente expositie in onze toonzalen van vele modellen Gelderse kussen- en rankenkasten

Smellink - Oldenzaal

Natuursteenbedrijf Onclin

Schuttersveldstr. 10. Tel. 05410/4743. Oldenzaal
Specialiteit in Openhaarden, Hallen,
Vensterbanken, Grafwerken etcetera.

de zaak met meer
dan 150 toonkamers

ERRES PHILIPS
TELEVISIE
Ben Lansink Oldenzaal
Grotestr. 20 Tel. 2981

KIP	KIP	KIP
regelt Uw schade	deukt Uw auto uit	spuut Uw auto

AUTOSPUITBEDR./UITDEUKINR.
Esstraat 6 - Tel. 2251 - Oldenzaal

voor keukens
Oldenzaalse Bouwmaterialenhandel N.V.

BRÖCKING'S GROOTHANDEL

Richt van scheermes tot scheerstoel uw kapsalon in. ► Eekboerplein 4, Oldenzaal

Antoon Hutten
VOOR DE LOOP
EN DE SLOOP
Van Opel, Ford en VW
alle onderdelen

Denekamperstr. 9, Tel. 2863
Sloperij Ootmarsumsestraat

DIVERSE PLAATSEN

COÖP. ZUIVELFABRIEK
De Eendracht
ROSSUM

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

Speciale
reparatie-afdeling
Antieke Uurwerken.

TH. BUDDE
JUWELIER-ANTIQUAIR
OOTMARSUM
Marktstr. 10 - Tel. 05419/261

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMEN
RUIMTEVERWARMING
OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

Twentsche Almanak

verkrijgbaar in de boekhandel

Autobus-
onderneming
Oldenzaal

Lijndiensten
Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn
Moderne touringcars
Uitgebreid reizenprogramma
In de zomermaanden elke dag tochten in Overijssel
en het Duitse grensgebied

Wiesheed

Vraag nich, wel wat zegd hef,
mer geef acht op wat er
[zegd wodt.

PAROCHIE FLERINGEN

In mei 1946 werd kapelaan B. H. Bodde (geb. 20-8-1905 te Denekamp) belast met de voorbereidende werkzaamheden tot oprichting van een parochie te Fleringen.

Vóór 1946 waren er in deze richting al verscheidene pogingen ondernomen, die geen van alle succes hebben gehad.

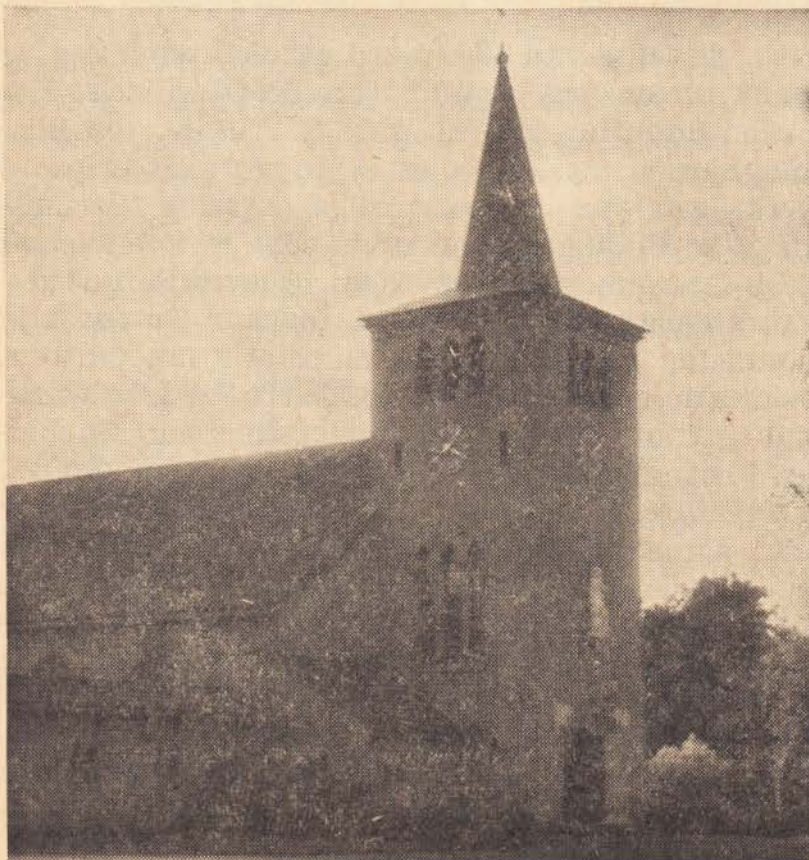
Zo werd reeds na de 1e Wereldoorlog, onder het bestuur van de Utrechtse kerkvorst Mgr. v. d. Wetering, geprobeerd om van Fleringen een zelfstandige parochie te maken, echter zonder resultaat omdat de 565 zielen tellende gemeenschap te klein werd bevonden.

Een religieuze orde deed moeite, om te Fleringen een klooster annex kapel te stichten, waar tevens de omwoners ter kerke zouden kunnen gaan. Ook dit plan verkreeg geen goedkeuring.

In de winter van 1945/'46 werd door een Fleringer actie-comité wederom een poging ondernomen tot stichting van een zelfstandige parochie in deze buurtschap.

Een gelukkige omstandigheid daarbij — zo fluistert men — was het doortastend optreden van de huishoudster van Kardinaal De Jong. Toen genoemde kerkvorst, die vooral bekendheid kreeg door zijn onverschrokken houding in de oorlogsjaren 1940/'45, aan zijn uit Fleringen afkomstige

..parochiekerk Fleringen..

huishoudster vroeg of zij nog een zeer bepaalde wens had, zou deze laatste onmiddellijk hebben geantwoord: *'n eigen parochiekerk voor Fleringen.*

In juli 1948 werd kapelaan Bodde, na twee jaar voorbereidend werk, benoemd tot pastoor van Fleringen.

Binnen de parochiegrenzen vielen toen 50 gezinnen van de parochie Tubbergen, 9 van de parochie Reutum, 12 van de parochie Weerselo en 11 van Albergen.

Onder Bodde's pastoraat kwam het hele plan tot bouw van kerk met pastorie en de aanleg van een kerkhof gereed. Toen hij in 1958 werd opgevolgd door pastoor W.H.A. Pasmaan, kon nog in datzelfde jaar worden begonnen met de bouw van de definitieve parochiekerk ter vervanging van de boerenschuur, die door landbouwer J. Lenferink als noodkerk beschikbaar was gesteld.

In april 1959, toen de steunpilaren voor het dak van de kerk reeds overeind stonden, werd feestelijk de eerste steen gelegd. Op 20 december van dat jaar werd de nieuwe Mariakerk plechtig ingewijd en in gebruik genomen. Op 10 augustus van het daaropvolgende jaar (1960) werd de Fleringer kerk door Bernardus Kardinaal Alfrink van Utrecht geconsacreerd, waarmee een veertig jaren gekoesterde wens van de Fleringer bevolking in vervulling ging.

Het architectonisch geheel is een schepping van bouwmeester H. C. M. v. Beers uit Huis ter Heide (Utr.) en vergde een bouwsom van 350.000 gulden, grotendeels door de 600 parochianen zelf, deels door giften en voorts door leningen tegen lage rente bijegebracht.

Momenteel is pastoor van de parochie de zeereerw. heer H. Hemmink, geïnstalleerd 11 februari 1971.

Is het heimwee, wanneer wij — stedelingen van de Bandstad Twente — vertederd raken bij de aanblik van het landelijke kerkdorp Fleringen? In deze oase van rust, waar de dorpsgemeenschap tevens kerkgemeenschap is, worden we aangeraakt door gevoelens die in onze drukke industriesteden blijkbaar verstommen.

Hier in Fleringen lijkt het leven — verschoond van alle show — zoveel eenvoudiger en echter dan in de stad met zijn schreeuwerige lichtreklame's, glanzende pronk-auto's, uitgedoste etalage-poppen en rusteloze mensen.

Misschien is het wel een voorrecht, inwoner van Fleringen te zijn.

KERKDORP FLERINGEN IN VOGELVLUCHT

Tot besluit van onze 'Kroniek Fleringen' volgt hieronder een chronologisch overzicht van diverse gebeurtenissen uit de jongste geschiedenis van Fleringen, opgetekend aan de hand van kranteknip-sels, verzameld door het hoofd van de basisschool aldaar, de heer J. F. M. de Rooy.

Sedert 24 okt. 1957 heeft Fleringen officieel een bijkantoor van de boerenleenbank Albergen. Aanvankelijk gevestigd in een burgerwoning, werd in juli 1970 een splinternieuw bankgebouw geopend.

Op 8 juni 1959 's avonds na elf uur brak brand uit in de eeuwenoude havezate Herinckhave. Een koopman, die toevallig passeerde, waarschuwde de bewoners. De douarière, mevr. Von Bönninghausen (84) moest in nachtgewaad naar een nabijgelegen boerderij van G. Brouwer worden overgebracht. Haar 16-jarige kleinzoon vond daar eveneens onderdak.

Op 7 nov. 1959 werd in 'n woonhuis te Fleringen een kleuterschool in gebruik genomen die in dat jaar door 33 kleuters werd bezocht. Op 9 juni 1971 werd een nieuw gebouwde kleuterschool geopend. [De openbare lagere school te Fleringen was in 1942 een bijzondere school geworden.]

In maart 1960 werd te Fleringen een begin gemaakt met de bouw van een varkens K.I.-station met 8 boxen, in 1961 uitgebreid tot 22 en in 1962 tot 32 boxen terwijl momenteel wederom een uitbreiding plaats vindt. [Reeds eerder, in 1953, werd ter plaatse een rundvee K.I.-station Noord-Oost Twente gevestigd, aanvankelijk voor rood- en zwartbontvee, doch nu exclusief voor roodbonten; 't K.I.-station voor zwartbonten staat in de Lutte.]

In december 1960 werd op de sokkel onder het uurwerk van de kerktoren te Fleringen een Maria-beeld aangebracht, gebakken van klei naar een ontwerp van de jonge beeldhouwer Paulus Reinhardt, leerling van de Jan van Eyck academie te Maastricht. Een lelie en 'n eenhoorn symboliseren de zuiverheid.

In maart 1962 werd de ophaalbrug over het Almelo-Nordhornkanaal te Fleringen ten behoeve van het zware verkeer verstevigd en verbreed van 3,25 m. tot 4.50 meter. De brug kan van nu af aan niet meer functioneren als ophaalbrug.

In april 1962 werd tijdens de Paasnachtmis in de parochiekerk van Fleringen het nieuwe orgel in gebruik genomen, gebouwd door de fa. Jos Vermeulen te Alkmaar.

De eerste priesterzoon van de jonge parochie

Fleringen, Harry Hendriksen, werd op 18 juli 1964 in de plaatselijke parochiekerk door zijn oom, Mgr. Th. J. Hendriksen, hulpbisschop van Utrecht, tot priester gewijd.

In maart 1966 werd te Fleringen een nieuw verkeerskruispunt in gebruik genomen, dat in één jaar tijds dertien verkeersongelukken eiste, waarvan een met dodelijke afloop. Eerst in de tweede helft van 1968 werden bij dit beruchte kruispunt afrembochten aangelegd en voorzieningen getroffen ten behoeve van een betere verlichting.

In mei 1966 vierde de Fleringer muziekvereniging 'Levenslust' haar 40-jarige bestaan. Dank zij de offerbereidheid van de dorpsgenoten konden de 43 leden van het korps dit jubileum vieren in nieuwe uniformen.

Tot 1967 stond bij het erve Middendorp te Fleringen — in zeer vervallen toestand — een Nederlandsaksische 'heuschöppe' met 2 doorritten. Textiel-fabrikant E. ten Cate uit Almelo kocht deze hooischoor en liet haar — als zeldzaam voorbeeld van Oostnederlandse bouwkunst — naar tekening en onder toezicht van de heer Everh. Jans te Almelo in glorieuze staat herrijzen op zijn landgoed 'Eugeria' te De Lutte.

Op 7 jan. 1968 werd de Voetbal Club Fleringen opgericht. Voordien was er in de buurtschap nimmer een voetbalclub geweest. Het aantal leden was bij de oprichting zo groot, dat kon worden begonnen met twee senioren-elftallen, een junioren-elftal en een pupillen-elftal. Een collecte bij de dorpsgenoten leverde een startbedrag op van 6685 gulden. In aug. 1968 kwam een kleedlokaal gereed.

In de lente van 1969 werd overeenstemming bereikt tussen het bestuur van de Overijsselse Kastelen Stichting en jhr. mr. E. J. B. M. von Bönninghausen inzake het in eeuwigdurende erfpacht verkrijgen van de voormalige havezate 'Herinckhave' te Fleringen. Aan architect ir. D. Hulshoff te 's-Gravenhage is opdracht gegeven om de restauratieplannen gereed te maken. Tevens zijn contacten gelegd met het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, het provinciaal bestuur en het gemeentebestuur van Tubbergen betreffende de financiering van dit project. Vooruitlopend op de restauratie-subsidie, die naar men aanneemt pas in 1972 beschikbaar komt, heeft de rijksdienst voor monumentenzorg thans reeds een conserveringssubsidie groot f 20.000 beschikbaar gesteld voor noodherstel en onderhoud van de havezate. Het uitgebrande gedeelte wordt inmiddels waterdicht gemaakt. Behoudens 't hoofdgebouw heeft de Stichting eveneens in erfpacht de direkte omgeving met molen en molenkolk als mede de oprijlaan.

BODEMVONDSTEN

LANGBED-GRAFHEUVEL OLDENZAAL

OLDENZAAL — Dit najaar zijn op diverse plaatsen in Twente uiteenlopende bodemvondsten gedaan.

Ongeveer een kilometer ten noordwesten van het gebied, waar de Oldenzaalse woonwijk 'de Thij-II' zal komen, is op grondgebied van de gem. Weerselo een grafheuvel blootgelegd.

Nadat het zand van de heuvel (dertig meter lang en twaalf meter breed) was weggegraven, werd in het centrum duidelijk het profiel zichtbaar van een hoofdgraf, dat — gezien donkerkleurige afzettingen in de bodem — omringd was door een krans van houten palen. Na de bijzettingen in dit centraal gelegen hoofdgraf, waarin urnen en andere voorwerpen zijn aangetroffen, werd een heuvel opgeworpen van een paar meter zand. In de daaropvolgende jaren zijn rondom dit hoofdgraf — op evenredige afstanden — dertien nieuwe graven aangelegd. Zij dateren alle uit circa 1500 vóór Chr. De heer K. Greeving, archeoloog van de Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek te Amersfoort, typeerde de grafheuvel — een zogenaamd langbed — als uniek en enig in zijn soort in Nederland. De vindplaats, een woest stuk grond, zal worden omgeploegd en gekultiveerd. In de omgeving ligt een groot urnenveld.

STADSGRACHT OOTMARSUM

OOTMARSUM — Bij graafwerkzaamheden ten behoeve van de nieuwbouw van de Boerenleenbank aan de Marktstraat is een gedeelte van de oude stadsgracht ontdekt. Daar deze 'graven' (ook bekend als 'braandgraawen' voor bluswater of als 'Kipsgraawen' — naar een vroegere eigenaar van het tot voor kort hier gelegen Hotel Tubantia, de heer A. Kip) ter hoogte van de Marktstraat vrij breed is, concludeert men dat hier eens een stadspoort zal hebben gestaan. Er werden enkele forse heipalen gevonden en wat Bentheimer stenen.

ZWERFKEI MARKELO

MARKELO — Op 'de Kattenberg' alhier werd een reusachtige zwerfkei uitgegraven van 2 meter breed, 2 meter dik en 2.60 meter lang. Van deze steen, bijgenaamd 'Longtom', was wél de ligging maar niet de grootte bekend. Het gevaarte, dat volgens de geologen in de voorlaatste ijstijd op genoemde 'Kattenberg' is neergelegd, ongeveer 80.000 jaar geleden, is op spectaculaire wijze met behulp van een dieplader naar café-restaurant 'Dika van de Kruusweg' (eigenaar H. Ebbekink) te Markelo gesleept.

ZANDSTENEN WATERPUT HENGELO

HENGELO — Bij drukkerij 'Twentse Post', waar dit blad wordt gedrukt, stootte men tijdens het graven van een sleuf voor de aanleg van een rioleering, op een waterput van Bentheimer zandsteen. Enkele potscherven op de bodem van de put werden door de directeur van het Rijksmuseum Twenthe te Enschede, drs. A. L. Hulshoff, gedateerd uit het midden van de vorige eeuw. Bejaarde buurtbewoners wisten ons te vertellen dat het hier een gemeenschappelijk put betreft waarnaar een zgn. 'puttengang' leidde. Ook op de voormalige 'Telgen' te Hengelo en op andere punten in het Dorp (bij de tegenwoordige modezaak van Wagenaar aan de Brinkstraat en achter schoenhandel v. d. Kreeft aan de Pastoriestraat) stonden dergelijke waterputten.

Eveneens nabij onze drukkerij, op hetzelfde terrein aan de Beekstraat, werden vijf middelgrote zwerfkeien gevonden. Twee ervan flankeren inmiddels de toegangsdeuren van onze drukkerij. Gezien een uitgebeitelde inkeping heeft één van deze stenen mogelijk de post van een boerderij geschraagd.

hengelo

Vernieuwd:

onze

Tijdschriften- hoek

Nu is er 12 meter show-ruimte voor tijdschriften uit binnen en buitenland:

- * opini-bladen * weekbladen
- * hobby en techniek
- * kunst * mode * wonen etc.

boekhandel

H. Wichems & Zn.

Hengelo, Marktstr. 23, Tel. 13188

Voor **SPEELGOED**
in elke prijs!

't Kinderparadijs

Willemstraat 35 - Hengelo (O.)

HILBERDINK

GROTE SORTERING
TAFEL-, THEE- EN ONTBIJT-
SERVIEZEN

Marktstr. 75 — Hengelo

BLOEMSIERKUNST

K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

ADVERTEREN IS ETALEREN

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

**Nu ook Alfa-Romeo
in Hengelo-omgeving**

AUTOMOBIELBEDRIJF
Deldenerstr. 42, Tel. 12120

ERNE

PORTJE

Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

H. ter Braak

Gasconvectoren, Haarden, Electro-
en Sanitair

Bornsestraat 24 Tel. 16137

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedeesestr. 22, Hengelo

Voor het inrichten
van Uw woning:

Woninginrichting **Frans Tanke**

Weemenstraat 61. - Tel. 12862. - Hengelo (O.)
Zie overzichtelijke etalages en 3000m² showroom

VERSTEEG's veearve
veur hoese en earve

Sloetsweg 382
Hengelo (O.) — Tel. 12207

**Autospuitinrichting
BEVELSBORG**

Ingericht met moderne AUTOSPUIT, en
MOFFELCABINE
BINNENHAVEN 68 TEL. 14432

COOP.

RAIFFEISENBANK

Parallelweg L.5 Hengelo Tel. 10061
Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81
en Oelerweg 28

Broekhuis

de boekhandel
met de grote keuze!

Enschedeesestraat 19 - Hengelo

SINDS 1845:

Van Wezel

Transport — Montage
Kraanverhuur

Tel. Hengelo 19541

Tel. Amersfoort 11333

„Wiej veurt van allens”

● MEUBELEN
● TAPIJTEN
● BEDDEN

E M PETRI voor de moderne
woninginrichting!!
MARKTSTR. 15

Automobielbedrijf

Van Laar

en

Feijten

Enschedeesestr. 127 - Tel. 13983 - Hengelo

DAF

MORSINK

SOLASPECIALZAAK *Serviezen*

Weemenstr. 6, Tel. 17832 Hengelo

't Is ne oetgemaakte zaak:

„Wa'j ook koopt, 't is aaltied raak
a'j bie' Elbert kieken gaot!”

Da's méer weerd as nen goeien raod

G. Elbert TWEKKELERPLEIN
(Waarbekenweg) Hgl.

Rijwielen - Motoren Bromfietsen

VERLICHTING

v. Merksteijn

Burg. Jansenplein 35 · Tel. 18556

EEN ABONNEMENT OP DIT
BLAD KOST f 7.00 PER JAAR

H. J. Krakkers

AANNEMERSBEDRIJF

Tel. Hengelo 12964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

BEHANG EN VERF

Fa. Wed. J. Walhof

Dorpsmatenstraat Hengelo

UIT STAD EN STREEK

**GEWESTRAAD ALMELO WENST BEHOUD
SPOORLIJN ALMELO-MARIENBERG**

ALMELO — De gewestraad Almelo nam op 27 sept. met algemene stemmen een motie aan van de volgende inhoud:

„De Raad van het Gewest Almelo, gelet op de persberichten inzake de reeds eerder met opheffing bedreigde economisch minder rendabele spoorlijnen, waaronder de lijn Almelo-Marienberg;

overwegende, dat deze lijn en dergelijke lijnen in Twente en de Achterhoek van bijzondere betekenis zijn in de infra-structuur van het oosten des lands: dat inmiddels verkeers- en vervoersonderzoek in Twente deze betekenis nader beklemtoont: draagt het Dagelijks Bestuur op:

- a) ten spoedigste de grond van bedoelde persberichten na te gaan;
- b) bij gegrond blijken al het mogelijke in het werk te stellen tot behoud van de betreffende lijn;
- c) in overleg en samenwerking met de belangengemeenschap TOG in dat geval daarvoor met kracht te pleiten.’

GELUIDSHINDER VliegBASIS TWENTHE

HENGELO — De NV Luchtvaartterrein Twenthe, die in september jl. bericht ontving dat het Rijk een bijdrage zal verlenen in de exploitatietekorten van de burgerluchtvaart in Twente, heeft vorige maand oktober de technisch-fysische dienst van het TNO gevraagd om een rapport over de mogelijke gevolgen van het verzwaren van de startbanen op de vliegbasis Twenthe. Hierbij wordt vooral gedacht aan eventuele geluidshinder.

Tijdens een bezoek dat een groot aantal Hengelose gemeenteraads-leden onder leiding van burgemeester jhr. mr. L. M. E. von Fissenne op 19 okt. aan de vliegbasis bracht, werd bekend, dat men aldaar druk bezig is met de bouw van twee grote zogenaamde *run-up's* (geluiddempende hangar's) en een kleinere, voor het proefdraaien van vliegtuigmotoren. Voorts is *'supersoon'*-vliegen boven onze omgeving verboden en het zgn. *'laagvliegen'* aan banden gelegd, aldus de commandant van de militaire basis.

In een rapport van de Werkgroep Luchthaven Twenthe (op 27 okt. aangeboden door de commissaris der koningin in Overijssel, jhr. mr. dr. O. F. A. H. van Nispen tot Pannerden, aan de NV Luchtvaartterrein Twenthe) wordt ondermeer de aanstelling van een directeur van de luchthaven bepleit alsmede de openstelling voor het burgerluchtvaart-verkeer op zaterdag en zondag.

ONTHUTSEND RAPPORT 'ATOOM-AANVAL'

ENSCHEDI — Een werkgroep van studenten aan de Techn. Hogeschool Twente heeft vorige maand in een rapport, getiteld: *'De onmogelijkheid van militaire verdediging'*, afstand genomen van uitslatingen als van generaal-majoor E. R. d'Engelbronner, de chef-staf van de nationale Civiele Verdediging. Deze heeft geschreven dat bij een aanval met 25 kernwapens met in totaal een explosief vermogen van 76.1 Megaton, slechts tien procent van ons land 'totaal of zeer ernstig' zou worden vernietigd.

De studenten hebben berekend, dat bij een aanval op Nederland met twintig 200-kiloton atoombommen en één bom van 2 Megaton (een aanzienlijk kleiner explosief-vermogen dus) binnen 2 maanden zes miljoen mensen gedood zullen zijn, een kwartmiljoen als zwaar gewond, bijna één miljoen als aanzienlijk gewond en 670.000 als licht gewond beschouwd moeten worden. Derhalve dient er *'een fundamentele bezinning te komen op ons denken over veiligheid'*, aldus de werkgroep, die voorts de gevolgen berekende van een atoom-aanval op onze regio en andere gebieden met strategische doelen.

POEZIE

TWENTE

Noem met een naam het land dat om u heen zijn bossen, beken, akkers, wallen biedt; zijn lichte golving, zacht als vrouwelijf, en eensklaps weer een ver en wijd verschiet.

De wereld lijkt een koepel die verstikt.
De mensheid dringt en vecht en vreet zich op.

Maar zie de reeën in dit lieflijk land,
wandlend in 't dal en dansend langs een top;
het stromend water dat de bochten rondt,
de boer in stilte ploegend door z'n grond.

O God, Uw gave is van eenvoud groot.
Wij willen leven hier tot onze dood.

Willem van der Goes, Enschede.

Een grote keuze SCHILDERIJEN
ETSEN
REPRODUCTIES

kunsthandel Prins

Marktstraat 21 - Tel. 14256 - Hengelo — Wij verzorgen al Uw inlijstwerk

enschede

A. v. d. Leest Radio
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
 Erkend reparateur en installateur
 OLDENZAALSESTRAAT 39 — TEL. 10688

Stamboekhandel NV
ADOLFS & PENNINK
 studieboeken
 pocketbooks - romans

Motor defect?
 naar **JULO**
 direct!!!

Pyramontstraat 15-19
 ENSCHEDE

WAS-O-MATIC
 Oliemolensingel 30, Tel. 17586
 VLUIG EN VOORDELIG
 Elke was apart - Hygiënisch

Van Loenshof 10 Tel. 15271
 Filiaal: Oliemolensingel 37 Tel. 16118

Fijnhout- en Triplexhandel
 Fa. **W. LANGE**
 Speibergsweg 37, Tel. 4528
 levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
 zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz.

Voor herenkleding
 het beste bij **Besters**

Van Loenshof 12, Enschede

SERIE _____
Vroeger en nu

Verschenen: **Borne, Dene-
 kamp, Goor en Losser.**
 Nu ook verschenen **Haaksbergen**
 _____ PER DEEL II.90

UITGEVERIJ de Klomp 22
WITKAM ENSCHEDE

FA. H. v. d. BERG
 OLDENZAALSESTRAAT 65 — TEL. 12543
**STEUNZOLEN, ELAST. KOUSEN,
 BREUKBANDEN**
 Leverancier voor alle ziekenfondsen

Machinefabriek
ARENS & Zn
 ► tandwielen
 Perikweg 52

N.V. Aanneming-Mij. vh.
H. W. TE PAS
 Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
 Gewapend Betonbouw
 Grond- Water- en Wegenbouw

ADVERTEREN IS ETALEREN

Diverse plaatsen

Coöp. Aan- en Verkoopvereniging
Deurningen

Tel. 05402-201

Veevoeder, Meststoffen
 Brandstoffen, Zaaigoed
 Pootgoed, Div. artikelen

Alle veevoerders onder CLO-contrôle

J. A. J. Strengers & Zn NV
 Haaksbergen - tel. 05427/1297

BLANKENBURGERSTR. 11
 bronbemaling, grondboringen, gas- en
 waterfittersbedrijf, Centr. Verwarming

Coöp. Aan- en Verkoopvereniging
Albergen

Tel. 05494-207

Veevoeder, Meststoffen
 Brandstoffen, zaaigoed
 Pootgoed, Div. artikelen

Alle veevoerders onder CLO-contrôle

Coöperatieve Raiffeisenbank
MARKELO
 de bank waar U 't beste zit

„de kop'ren smorre”
 Twents ethoes in Maarkel
 an de grote weg van Hengel naar Deamter
 [Twentse specialiteiten]

Hotel
Haarhuis
Zenderen

In 't herte van Twente

Jan Stokkentre
 Oude Metalen
 Enschede

TAILOR MARKER

het nieuwe doorslagapparaat dat 't doorslaan
 van patronen aanzienlijk vergemakkelijkt!!

OMKEERAPPARAAT

voor ceintuur- en knoopplusjes, schouderband-
 jes, biezen, koordjes, enz. levert U de firma

J. Wagelaar & Zoon

Kalanderstraat 6 Tel. 15684 Enschede

VOORLICHTING OVER DRUGS

ENSCHEDÉ — De gemeenteraad heeft op 8 nov. — ten behoeve van de voorlichting aan leraren — een krediet beschikbaar gesteld voor een cursus over roes- en verdovende middelen. Mettertijd zal deze voorlichtings-cursus worden uitgebreid tot jeugdleiders en andere geïnteresseerden.

Het informatie-centrum voor druggebruikers te Enschede dingt naar een ruimte in de villa 'de Grote Schuur' aan de M. H. Tromplaan 23, welk huis door de gemeente is aangekocht en binnenkort vrij komt.

NA VRIJE SEX EN DRUGS NU AANHANGER VAN JEZUS

HENGÉLO — De Jezus-beweging in Amerika, die sedert haar start in 1967 te San Francisco duizenden losgeslagen jongeren heeft aangetrokken (er zijn daar al zo'n 50 Jezus-kranten en -tijdschriften in omloop, zodat men spreekt van een Jezus-revolutie), is — in navolging van vele andere Amerikaanse bewegingen — overgewaaid naar Europa.

Sinds de zomer van 1971 deelt ook Nederland in deze religieuze vervoering. In Amsterdam opereren Benjamin en Hosea, in Emmen verkondigt Luuk Goeree, vader van zeven kinderen, Gods wonderen onder de verslaafde jeugd.

Vorige maand kon men een groep klappende en wiegende zangers en zangeressen zien optreden te Hengelo, waar wij op 't Willemsplein onderstaande foto maakten. Onder het zingen van 'Praise the Lord' werden folders uitgedeeld voor een bijeenkomst in 'de Pinksterkapel' aan de Van Lennepstraat aldaar alsmede voor een Liefdemaal in 'de Vechtstroom' te Dalfsen (bij Ommen).

In het Duitse blad 'Die Welt' schreef Heinz Barth: 'Veel jongeren hebben de vrijheid niet gevonden in sex en drugs en storten zich nu op de religie.'

BOEKEN

LOKROEP VAN HET TWENTSE LAND

In gezelschap van Harry Wonink, geboren natuurkenner en ervaren gids, maakten we al lezende in diens zojuist verschenen boek 'Lokroep van het Twentse Land' een onvergetelijke trektocht door de buurtschappen aan weerszijden van het Almelo-Nordhornkanaal.

'Behalve Almelo en Nordhorn, doet dit kanaal geen enkele, zelfs kleinere plaats, aan. Van de gemeenten, wier gebied het doorsnijdt, ziet men van de kernen slechts hier en daar een spits kerktorentje boven de boomkruinen uitsteken.'

Niets van alles wat leeft en groeit in de kostelijke wildernissen van dit gebied, ontgaat aan het oog van de schrijver. En hij weet zijn waarnemingen op boeiende, schilderachtige wijze weer te geven.

Het boek 'Lokroep van het Twentse Land' geeft voornamelijk informatie over diverse natuurreservaten in Twente en de daar aanwezige flora en fauna. Ter afwisseling zijn voorts enkele 'short story's' opgenomen: de korte geschiedenis van 'het graf in Harseveld', enkele schetsen uit het leven van Twentse stropers, taferelen van jagers op wild en... kievits-eieren. Een aantal foto's ondersteunt de tekst.

Voor liefhebbers van de natuur een voortreffelijke wegwijzer naar vele ongerepte plekjes in 't Twentse land met zijn unieke planten-, bloemen- en vogelwereld.

TWENTS-GELDERSE UITG. WITKAM / 10.50

HAAKSBERGEN VROEGER EN NU

Onder auspiciën van 'de Historische Kring' aldaar verscheen deze maand het fotoboek 'Haaksbergen vroeger en nu', tot stand gekomen dank zij de medewerking van meerdere leden van genoemde kring.

Bij de samenstelling heeft men in grote trekken de historische lijn gevolgd die door de geschiedenis van Haaksbergen loopt. Daardoor is dit fotoboek méér geworden dan een losse verzameling van oude ansichten.

Vele Haaksbergenaren zullen deze geslaagde en keurig verzorgde foto-documentatie willen bezitten, hetzij om vervaagde jeugdherinneringen op te frissen, hetzij om de bekoringen te ondergaan die velen ter plaatse enthousiast hebben gemaakt voor het onderzoek van de lokale historie. Vooral voor de jongere generatie zij deze uitgave een stimulans tot bredere kennisname van de plaatselijke evolutie, waarvan zij voor een groot deel de toekomstige dragers zullen zijn.

TWENTS-GELDERSE UITG. WITKAM / 11.90

Spaar mee bij de Boerenleenbank

VOLKSKUNDE

KNIPKUNST-KALENDER

Het clichébedrijf Van der Loeff te Enschede gaf een fraaie kalender-1972 uit (afmetingen 39,5 x 60 cm) met dertien zwart/witprenten uit het museum voor knipkunst te Westerbork (Dr.). Tot de afbeeldingen behoort o.a. een kunstzinnige huwelijksknipprent, die in het jaar 1849 werd vervaardigd te Wierden. De volkskunst van het knippen werd vooral beoefend in de 19e eeuw, toen ook het maken van geborduurde „letterdookken” in zwang was, welke eveneens werden ingelijst en in de woonkamer opgehangen.

De opmerkelijke kalender werd ontworpen door Chris Hein en verzorgd door Studio Vincent te Enschede.

INDUSTRIE

TATTERSALL EN HOLDSWORTH N.V. FAILLIET

ENSCHEDA — In 1876 — thans 95 jaar geleden — stichtte de Engelsman John Tattersall in Enschede een bedrijf, dat in de loop der jaren een internationale reputatie op het gebied van textielmachines wist op te bouwen. Zijn medevenoot was Richard Holdsworth, een oudere stiefbroer. In oktober jl. kwam voor dit bijna één eeuw oude Twentse bedrijf — mede ten gevolge van de textielcrisis van enkele jaren geleden — het tragisch einde.

De beide thans ontslagen directeurs van de failliet verklaarde machinefabriek, de gebr. André en Henk Tattersall, hebben de laatste jaren wel zeven á acht ton uit eigen zak in het bedrijf gestopt, om de zaak te kunnen continueren.

Bij het 75-jarig jubileum in 1951 was het bedrijf nog kerngezond.

Boerenleenb. 'Twentzooim'
MET KANTOREN TE DE LUTTE
OVERDINKEL, GLANERBRUG
Hoge rente voor al Uw ingelegde spaargelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

Boerenleenbank
Denekamp
de bank
voor iedereen

BOERENLEENBANK
Lattrop
Tilligte

Spaarbank — Alle Bankzaken

Spaar bij de

BOERENLEENBANK
Haaksbergen

de spaarbank
voor iedereen

BOERENLEENBANK
Saasveld

Hoogste spaarrente. Voordelige voorschot- en credietleningen. Verzorgt al Uw Bankzaken.

BOERENLEENBANK
OLDENZAAL

- Rente 4-7 1/2 pct.
- De spaarbank voor iedereen

alle financieringen

3 kantoren — Tel. 4266

Sparen bij de

Boerenleenbank
OOTMARSUM

voor vakantiereizen
en alle verzekeringen

Boerenleenbank
ROSSUM

Verzorgt alle bankzaken

BOERENLEENBANK
Albergen-Fleringen

De SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bank

BOERENLEENBANK
HENGELO

KANTOREN: Achterhoekse Molenweg 64
Brinkstraat 20 (Markt)
J. Haydnlaan 48
Koekoekweg 34
Steenbakkersweg 1

Deurningen | Beckum
Hoofdstraat 19 | Beckumerschoolw. 43

Spaarbank - Alle bankzaken
Alle verzekeringen

Hoogste rente over Uw spaartegoed

STREEKTAAL

STEMMEN VAN DIALEKT-SCHRIJVERS
VASTGELEGD OP DE GRAMOFOONPLAAT

De uitgeverij Schuster in de Duitse Kreisstadt Leer (Ostfriesland) startte in 1965 onder de titel „Sprechplattenreihe NIEDERDEUTSCHE STIMMEN” met een gramfoonplaten-serie, waarop Nederduitse dialektsprekers te beluisteren zijn. Gelijkijdig met deze 'Schallplatten' (inmiddels zo'n 30 stuks) werden een aantal streektaal-uitgaven op de markt gebracht, waarin de betreffende dialekt-sprekers zich doen kennen als vaardige dialekt-schrijvers. Op deze wijze wordt het 'mooderspraak'-publiek in de gelegenheid gesteld, zijn schrijvers op twee wijzen te ontmoeten: nl. via het geschreven en gesproken woord. En dat is een belangrijk winstpunt.

Het initiatief van uitgeverij Schuster werd een succes. Dit jaar stapte men uit het Nederduitse spraakgebied in engere zin, en bracht men een gramfoonplaat uit van Kurt Sigel in Frankfurter dialekt alsmede van Siegfried Kessemeier in het dialekt van Sauerland. Tevens verscheen van laatstgenoemde dialektspreker een bundel streektaal-gedichten onder de titel 'gloipe inner dör', wat zoveel betekent als 'glip [of 'spleet'] in de deur'.

De uitgever, die ons de bundel toezond ter bespreking, heeft daarin van elk 'platduits' gedicht (52 in getal) tevens een vertaling in het 'hoogduits' opgenomen: „Die hochdeutschen übersetzungen sollen das Verstehen der Mundarttexte erleichtern; sie sind keine zweiten, gleichwertigen Fassungen”. De opzet is duidelijk: geen moeite is de uitgever teveel om een zo groot mogelijk 'mooderspraak'-publiek te bereiken. Zowel de gramfoon-platen als de hoogduitse vertalingen zullen de dialektspreker aanmoedigen, eventuele aarzelingen of vooroordelen te overwinnen. En inderdaad behoeft hij zich niet te generen voor zijn moeder's taal, ook al ontbreekt veelal 'n ononderbroken schrijftaal-traditie en is de streektaal sedert lang geen kerkelijke of ambtelijke taal.

De gedichten van Siegfried Kessemeier [Dr. phil., geb. 1930 in Oeventrop (Sauerland), Kreis Arnsberg, van beroep redakteur in Münster en in 1969 vereerd met de aanmoedigingsprijs voor Nederduitse Literatuur in Westfaalse dialekten] zijn modern van opzet. Klassieke versvoeten en spitsvondige rijmwoorden zoekt men vergeefs. Centraal staat de spontane gevoelservaring en de direkte gedachte.

Wanneer de dichter een nieuwe autoweg berijdt, ziet hij de eeuwenoude en vertrouwde landwegen als dode armen afgesneden. Maar niet alleen hij is onderste boven van deze radikale ingreep:

„Verbiestert stott
de Kögge oppem Kamp
un bökhet.”

ofwel in het Twents:

„Verbiesterd staot
de koobeest' op 'n kaamp
en bolkt.”

Dezelfde dichter overvalt 'n verwarrende duizeling wanneer hij zijn oren te luisteren legt en het geroddel aanhoort van de overal aanwezige *klets-männekes* en *-wiefkes*:

oawer den
oawer dat
oawer dee
oawer zee

zee oawer dee
oawer den
oawer dat

dat oawer zee
oawer den
oawer dee

dee oawer zee
oawer den
oawer dat

den oawer dat
oawer dee
oawer zee

Een ongewone, zeer direkte wijze van overbrengen, die de moderne mens — prikkelbaar bij elke overbodige omhaal van woorden — kort en bondig aanspreekt.

Voor hen, die bijzonder geïnteresseerd zijn in de ontwikkelingen op het gebied van streektaal-uitgaven [de 'Sauerländischer Mundart' is vrij conservatief en daardoor voor een Twent niet altijd even gemakkelijk te lezen] is het aanbevelenswaardig, nader kennis te maken met aanpak en werkwijze van Uitgeverij Schuster.

Het mes snijdt hier duidelijk aan twee kanten: niet alleen de commerciële belangen zijn hier geënd maar ook de belangen van de regionale cultuur, zeer in het bijzonder die van streektaal en letterkunde.

GENTLEROY VOOR VRIJETIJD- KLEDING

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
GEBR. VAN HEEK N.V. ENSCHEDE.

JORZOLINO

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
JORDAAN - TER WEEME N.V. HAAKSBERGEN

ERICA-SERVICE

Doe het zelf en maak van uw tuin een LUSTHOF. Kosteloos maakt ERICA voor U een grondplan. *Vraagt inlichtingen.*

VéGé

voor $\frac{U}{W}$ levensmiddelen

guller met zegels.. guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 0/0 kort. in geldzegels

Coop. Landbouwvereniging
— West-Twente —

met vestigingen te
MARKELO en GOOR

Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen.

Hannink

Timmerfabriek NV

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders

Ruwvoeders

Brandstoffen

Wij verzorgen:

een avond vullend

kleurenfilm-programma

over Twente

FOTOPRINS, Tuindorpstr. 28. Hengelo

Voor al uw
elektrische installaties
op elk gebied

**N.V. Electro
Techn. Bureau**

v/h Sterckel

KOEKOEKSWEG 49, HENGELO

VOLKSWAGEN

Onderhoud · Service · Verkoop

AUTO-
BEDRIJF **HUISKES NV**

Deldenerstr. 134 · Hengelo

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)

VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN